

Folketingets Socialudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 8. maj 2005

Input til udvalgsbehandling af udkast til lov om social service (L38) og lov om retssikkerheden på det sociale område (L39) i forbindelse med udmøntning af kommunalreformen

Lige ret i alle aldre

LO Faglige Seniorer ønsker, at alle ældre skal have de bedste vilkår – både socialt, kulturelt og økonomisk. God livskvalitet kommer ikke af sig selv, men forudsætter et samfund, der er klar til at understøtte den ældre person, som har behov for støtte.

Et af de store spørgsmål i den henseende er, hvordan Danmark løbende udvikler en omsorg for vores ældre, der kan sikre at de forventninger vi havde som yngre om at få når vi blev gamle, rent faktisk bliver indfriet på en kvalificeret måde uden unødigt brug af stopure, aktivitetsskemaer og kontrolbesøg. Det offentlige skal med andre ord have råd til sætte kvaliteten i højsædet.

På den baggrund har LO Faglige Seniorer nogle uddybende kommentarer til de lovudkast der behandles i Folketingets Socialudvalg, som vi håber at socialministeren vil give sine kommentarer til inden lovens vedtagelse.

Det drejer sig om finansieringen af de kommunale opgaver, kvalitet og frit valg ved genoptræning og fokus på afstandene til servicetilbud for ældre mennesker.

LO Faglige Seniorer vil gerne udtrykke tilfredshed med hensigterne med reformen. Nemlig at skabe en klar og entydig ansvarsfordeling på det sociale område samtidig med, at opgaverne i højere grad løses på en mere kvalificeret måde i nærmiljøet og i tæt samspil med de almindelige tilbud. Spørgsmålet er dog om der reelt er økonomi, råd til faglig udvikling og muligheden for at sikre akutte tilbud både på det sociale område og sundhedsområdet i fremtiden.

LO Faglige Seniorer

Immerkær 42

2650 Hvidovre

Tlf. 3632 1100

Fax 3632 1101

www.losenior.dk

info@losenior.dk

Ny finansiering skævvrider

En ny undersøgelse har netop vist (endnu engang), at det ikke alene er hvor mange cigaretter man ryger eller hvor meget rødvin man drikker, der afgør hvor ofte man har kontakt med det sundhedsvæsenet. Den egentlige faktor er langt oftere om man har haft adgang til uddannelse og et godt arbejdsliv – med andre ord det vi kender som den sociale arv.

Allerede i dag er der stor forskel på, om en kommune har mange eller få borgere, der lever med dårlige kår. Andelen af psykisk syge, mennesker med et alkoholproblem, arbejdsløse og nedslidte er ikke lige fordelt på Danmarks-kortet. Ikke desto mindre lægges der i L 38 i forslag til ny lov om social service, L74 i forslag til sundhedslov, samt L71 i forslag til lov om regionernes fremtid op til, at kommunerne i fremtiden skal betale et beløb for hver enkelt borger, der på grund af et psykisk eller psykisk handicap har brug for speciel hjælp eller boformer, eller som indlægges på sygehuset.

LO Faglige Seniorer frygter i den sammenhæng, at en lang række kommuner i fremtiden bliver stillet endnu dårligere ifht. at have råd til at sikre deres ældre borgere ordentlig social service i form af tilstrækkelig hjemmehjælp, sundhedsfremme og ordentlige kulturtilbud, der kan sikre en imod ensomhed.

Et af de steder, hvor finansieringsomlægningen er særlig problematisk er på det sociale område. Her vil de nye økonomiske forudsætninger nemlig blive ændret markant, hvis L38 vedtages i den nuværende form.

Selvom kommunerne under ét ifølge lovudkastet vil blive kompenseret for udgifter til de nye sociale opgaver over bloktilskuddet frygter LO Faglige Seniorer, at der alligevel vil ske byrdemæssige forskydninger mellem kommunerne, fordi den hidtidige medfinansiering gives til andre kommuner end til dem, der får glæde af et øget bloktilskud. Samtidig fastholdes det meget snævre skattestop og mantraet om at reformen er "udgiftsneutral", hvilket er meget lidt sandsynligt. Flere høringssvar, samt økonomer og jurister på det sociale område har allerede påpeget dette.

Desværre giver udkastet til L38 på det sociale område, ikke svar på hvilke objektive kriterier, der mere specifikt vil blive lagt vægt på ved tildeling af bloktilskud til henholdsvis kommuner i fremtiden. Det er f.eks. et faktum, at der i København bor og behandles langt flere psykisk syge end i resten af landet, hvoraf mange også befinder sig i ældregruppen og er meget svært plejkrævende. Nogle kommuner har samtidig en langt større del af ældre med et dårligt helbred, men dette ser ikke ud til at blive tilgodeset i de kommende fordelingsnøgler.

Derfor håber vi på, at socialministeren i udvalgsarbejdet dels vil give svar på, hvad det er for objektive kriterier, der mere præcist vil blive

lagt til grund for tildelingen af bloktilskud til kommunerne. Dels hvordan man sikrer, at kommuner med mange kortuddannede, arbejdsløse, langtidssyge eller bare lavtlønnede ikke stilles ringere ifht. at kunne prioritere omsorg og pleje til de svageste.

Genoptræning – fokus på krav og kvalitet

Med strukturreformen overtager kommunerne samtidig ansvaret for al genoptræning, når patienten er udskrevet fra hospitalet. Dette er LO Faglige Seniorer godt tilfreds med. Desværre oplever alt for mange opererede i dag ventetider på genoptræning. Det er som om, at sundhedsvæsenet helt glemmer at f.eks. en hofteoperation til flere tusind kroner jo ikke er givet godt ud, hvis man ikke samtidig sikrer at patienten efterfølgende lærer at gå.

Allerede i dag er hospitalerne forpligtede til at lave genoptræningsplaner, alligevel udskrives mange patienter uden planer, planerne følges ikke af kommunen, eller genoptræningen igangsættes for sent.

LO Faglige Seniorer så således gerne, at en kommune i fremtiden, hvis den skønner, at en borger er blevet udskrevet uden den nødvendige genoptræningsplan, kan bede den del af sundhedsvæsenet, der ikke har levet op til forpligtelsen, om f.eks. at tage en opfølgende samtale enten på hospitalsafdelingen eller i borgerens eget hjem, for at sikre det videre forløb og en plan for videre genoptræning.

LO Faglige Seniorer finder det i den sammenhæng bekymrende, at der i udkastet til sundhedslov og lov om social service ikke er klare ansvarsfordelinger mellem den almindelige og specialiserede genoptræning. Genoptræning i kommunerne defineres således forskelligt i lovteksten og i bemærkningerne til loven.

Derudover mangler LO Faglige Seniorer svar på om det i fremtiden vil være muligt at kommuner kan "omvisitere" den ældre til en anden genoptræning end den som den udskrivende læge har visiteret til, hvis kommunen ikke selv kan levere det tilbud, som borgeren er visiteret til, men omvendt heller ikke har ressourcerne til at sende borgeren til nabokommunens specialiserede tilbud.

Samtidig efterlyser LO Faglige Seniorer en garanti for at ingen venter mere end to uger på genoptræning. Venter man længere må man frit kunne vælge et lignende tilbud til det man er visiteret til i en anden kommune – med transporten betalt af hjemkommunen naturligvis.

Bisidder til alle ældre ved visitering m.m.

Mange ældre føler, at de nogle gange bliver bragt i en uheldig situation. Det gælder, når de f.eks. får besøg af en repræsentant fra kommunen, der skal

visitere og vurdere hvilken type og i hvilket omfang, den ældre har brug for hjælp.

Under besøget er mange ældre tilbøjelige til at fortælle, at "det går jo godt... min datter kommer og hjælper en gang i mellem...det gør naboen Fru Hansen også...". Når den kommunale visitator er gået føler mange imidlertid at de ikke helt fik tegnet et korrekt billede af den hjælp, den enkelte ældre reelt har brug for. Det med datteren er egentlig ønsketænkning, og det med fru Hansen er vist kun to gange om året.

LO Faglige Seniorer mener derfor, at man i forbindelse med strukturreformen, hvor princippet om "én indgang til det offentlige" nu ophæves til et princip, bør sikre, at der er en bisidder med til alle sådanne samtaler, hvor en repræsentant fra kommunen og en ældre medborger diskuterer og træffer afgørelse om den pågældende ældres persons faglige og praktiske forhold.

Det vil gøre, at den ældre vil føle sig mere tryk. Samtidig ser fire øjne og ører også bedre end to når beskeder fra kommunen skal forstås. Bisidderens rolle skal primært være at lytte med på samtalen, måske huske den ældre på noget, der er glemt at blive sagt og være opmærksom på den konklusion, der bliver draget af samtalen mellem kommunen og den ældre. Indeholder konklusionen præcis det, der er ønsket af den ældre.

Det er vigtigt at bisidderen ikke bliver part i sagen mellem kommunen og den ældre. Men bisidderen skal være orienteret i forvejen ved at have talt med den ældre, så han/hun ved præcis situationen er.

Lange afstande kan blive et problem

Mange ældre - især ensomme ældre kommer ikke ud og møder andre mennesker. En af årsagerne kan være manglende netværk eller muligheden for reelt at transportere sig til forskellige tilbud.

LO Faglige Seniorer mener, at der mangler fokus på de afstande, der kan virke som barrierer for at ældre f.eks. har mulighed for at tage en snak med en socialrådgiver eller personlig sagsbehandler i kommune, vælger at gennemføre genoptræning, deltage i et dagtilbud, gå til ældremotion eller ambulans behandling, eller bevare kontakten til de pårørende og sociale netværk.

Mange ældre har således svært ved at drage over lange afstande for at møde op på kommunekontoret, hvis afstanden er for lang og de offentlige transportmidler for få, for dyre eller for bureaukratiske at benytte.

I en tid, hvor flere kommuner lægges sammen er det derfor vigtigt at sætte fokus på de nye afstande til sociale tilbud denne udvikling medfører, og de

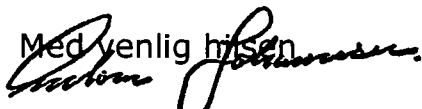
konsekvenser det kan få, for især vores ældre medborgere og deres retssikkerhed på det sociale område. Vi har forgæves kigget efter denne problematik i både L38 i forslag til lov om social service og L39 om retssikkerheden på det sociale område.

LO Faglige Seniorer mener derfor, at der på det sociale område bør tages større hensyn til at sikre at borgernes sikres nærhed og tilgængelighed til kommunens sociale service for ældre og fysisk handicappede gennem udvikling af lokale sociale tilbud. Allerhelst ved at man i loven om social service indarbejder et særskilt punkt 4) i lovens formål, paragraf 1 hvor man sikrer behovet for "nærhed og tilgængelighed til de ydelser benævnt i punkt 1-3."

Ældre mennesker har brug for sociale relationer – både familiemæssige og venne- og interessebaserede. Mange bliver rådvilde når en ægtefælle eller livsledsager gennem mange år dør, og børn og børnebørn bor ofte i dag langt væk. Nye netværk skal dannes med hjælp fra f.eks. frivillige og hjemmehjælpen. Men samtidig er der også en lang række praktiske gøremål som skal ordnes i en sådan situation. Der kan det ikke nytte at der fremover er mere end 60 km til rådhusets kontor, uanset at det så er den "eneste indgang" til det offentlige. Da må det sikres at udviklingen med lokale kontorer og tilbud også udvikles i takt med at kommunerne bliver større og afstandene længere for den enkelte.

LO Faglige Seniorer stiller sig gerne til rådighed for at uddybe disse synspunkter.

Vi ser frem til at høre fra udvalget.

Med venlig hilsen

 Anton Johnsen
 Landsformand

LO Faglige Seniorer er Danmarks største seniororganisation med mere end 147.000 medlemmer fordelt på ca. 460 klubber. Medlemmerne er efterlønsmodtagere eller pensionister over 60 år, der har forladt arbejdsmarkedet, men stadig er medlem af et fagforbund.

LO Faglige Seniorer er en selvstændig interesseorganisation, der bygger sin virksomhed på arbejderbevægelsens idégrundlag. Det gør vi for at stå stærkest muligt i den politiske debat og opnå størst mulig indflydelse på de ældres vilkår i Danmark.